

ВІДГУК

офіційного опонента, кандидата педагогічних наук, доцента кафедри початкової освіти Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського **Тимченко Алли Анатоліївни** на дисертацію **Хоменко Катерини Павлівни** «**Формування професійної компетентності майбутніх лікарів в університетах Польщі (1990-2015)**» подану на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки

1. Актуальність обраної теми

Актуальність теми дослідження обумовлена тим, що Україна входить до міжнародного освітнього простору, де вища освіта є чинником, який впливає на професійне становлення людини. Від якості вищої освіти безпосередньо залежить успішність як окремої особи, так і позитивний розвиток усього суспільства у цілому. Будь-який фахівець-початківець повинен мати фундаментальні знання, володіти професійними вміннями та навичками діяльності свого профілю, досвідом творчої й дослідницької діяльності щодо вирішення нових проблем.

Однією з ключових проблем сучасної педагогічної науки є дослідження шляхів удосконалення професійної підготовки майбутніх фахівців. Особливе місце займають питання підвищення ефективності підготовки лікарів, формування у них окремих складових професійної компетентності. Головний акцент повинен бути поставлений на підготовку лікаря, який має глибокі професійні знання, всебічний світогляд, здатний до успішного вирішення завдань щодо охорони здоров'я.

Актуальність представленої роботи Хоменко К.П. підтверджується аналізом суперечностей між традиційною системою підготовки медичних працівників й вимогами сьогодення щодо формування професійної компетентності випускника, між підвищенням вимог до професійної компетентності лікарів у сучасних умовах і недостатньою їх готовністю до практичної діяльності, між потребою висвітлення питань формування

професійної компетентності майбутніх лікарів за кордоном як джерела науково-педагогічної інформації та недостатнім рівнем таких досліджень.

Викладені аргументи переконують в актуальності та своєчасності дисертаційного дослідження Хоменко К.П., предметом якого обрано «тенденції, принципи та закономірності формування професійної компетентності майбутніх лікарів в університетах Польщі (1990–2015)».

2. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Обґрунтованість та достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, забезпечується кількома чинниками – широтою й різноманітністю опрацьованої джерельної бази; використанням комплексу сучасних методів наукового пізнання; обранням такої структури дисертації, що відповідає поставленим автором завданням і дозволяє зрозуміти й сприйняти логіку наукової роботи; апробацією результатів дослідження на наукових і науково-практичних конференціях.

Вважаємо, що Хоменко К.П. на основі системного аналізу проблеми розробила логічну структуру дисертаційного дослідження. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків до розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків і за структурою відповідає вимогам до дисертаційних досліджень на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук. Дисертантка на високому науковому рівні обґрунтувала вибір теми, визначила мету, завдання, об'єкт, предмет дослідження, хронологічні межі дослідження. Широкий спектр використаних джерел (328 найменувань, з яких 84 латиницею) свідчить про інтенсивну науково-пошукову роботу, що сприяла проведенню об'єктивного аналізу досліджуваної проблеми.

Пропонована робота є комплексним дисертаційним дослідженням, присвяченим теоретичному обґрунтуванню тенденцій, принципів та закономірностей формування професійної компетентності майбутніх лікарів в університетах Польщі (1990–2015).

3. Вірогідність і новизна наукових положень, висновків і рекомендацій

Оцінюючи найважливіші здобутки дисертаційного дослідження, варто вказати на наступні результати, що мають вагому наукову новизну дослідження, яка полягає у тому, що автором уперше: цілісно висвітлено наукову проблему, яка до цього часу не була предметом спеціального дослідження, розкрити історію формування професійної компетентності майбутніх лікарів у вищих медичних навчальних закладах Польщі у період із 1990 до 2015 року; розроблено та обґрунтовано з урахуванням суспільно-політичних, культурно-історичних, соціокультурних, педагогічних детермінант періодизацію генезису формування професійної компетентності майбутніх лікарів у Польщі, виявлено тенденції та принципи її формування.

Заслугою дисертантки є те, що вона на основі ретроспективного аналізу, синтезу, індукції, дедукції та узагальнення встановила динаміку процесу формування професійної компетентності майбутніх лікарів у Польщі та визначила три періоди: перший (становлення) – 1990–2005 рр., другий (розвитку) – 2005–2011 рр., третій (модернізації) – 2011–2015 рр. У процесі дослідно-пошукової роботи у визначених періодах виявлено провідні тенденції, принципи та закономірності формування професійної компетентності майбутніх лікарів у Польщі.

Зауважимо також, що завдяки науковому пошуку дисертантки удосконалено та модифіковано понятійно-термінологічну базу формування професійної компетентності майбутніх лікарів, зокрема зміст основних понять «професійна компетентність лікаря», «формування професійної компетентності», «професіоналізм лікаря».

У ході порівняльного аналізу дисертанткою досліджено навчальні плани польських та українських вищих навчальних закладів медичного спрямування та встановлено, що в обох країнах організація навчального процесу за кредитно-модульною системою та використання основних форм

організації навчального процесу подібні, але наявні розбіжності у практичній підготовці майбутніх лікарів.

4. Повнота викладу наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Структура, зміст, висновки, що викладені в авторефераті, відповідають і відображають основні положення дисертації.

Основні положення дисертаційного дослідження відображено у дев'яти одноосібних наукових працях, зокрема: шість статей у наукових фахових виданнях (дві з яких надруковані в зарубіжних виданнях, одна – у виданні, що індексується в Index Copernicus, Cite Factor, Google Scholar та CEJSH), одна стаття – у збірнику матеріалів Міжнародного академічного конгресу, дві статті – у збірниках наукових праць міжнародних науково-практичних інтернет-конференцій.

Обсяг і зміст дисертації свідчать, що робота є самостійним дослідженням, виконаним на високому науковому рівні.

Високо оцінюючи результати наукових пошуків, на наш погляд, дослідження Хоменко К.П. не позбавлене **дискусійних моментів та зауважень:**

1. Відповідно до вимог Міністерства освіти у науки України щодо оформлення дисертацій, у першому розділі автором зроблено глибокий аналіз літературних джерел, а в авторефераті представлено занадто скупо.
2. Позитивним є те, що у другому розділі автор подає загальну методика дослідження, що для дисертацій з історії педагогіки в даний час зустрічається рідко. Хотілось, щоб цей матеріал було глибше представлено і у авторефераті.
3. На наш погляд, доцільно було б у висновках до другого розділу чіткіше назвати відмінності між традиційною та компетентнісною моделями підготовки майбутніх лікарів.
4. У висновках до третього розділу, та у загальних висновках бажано вказати провідні тенденції, принципи та закономірності формування професійної компетентності майбутніх лікарів в університетах Польщі, які розкрито у третьому розділі.
5. Дисертаційна робота була б досконалішою, якби автор у додатках запропонував стандарти підготовки лікарів, якими користуються у Польщі.

5. Висновок про відповідність дисертації вимогам «Порядку присудження наукових ступенів»

Дисертаційне дослідження Хоменко К.П. є завершеною, самостійно виконаною науковою працею, що має теоретичне і практичне значення. Виконане дослідження містить висунуті авторкою для прилюдного захисту наукові положення, а також обґрунтовані результати, що в сукупності вирішують конкретну наукову задачу.

Вважаємо, що дисертаційна робота «Формування професійної компетентності майбутніх лікарів в університетах Польщі (1990-2015)», відповідає вимогам до кандидатських дисертацій та авторефератів, зокрема пунктам 9, 11, 12, 13 «Порядку присудження наукових ступенів» від 19 серпня 2015 р. № 656, а її автор – Хоменко Катерина Павлівна заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки.

Офіційний опонент:
кандидат педагогічних наук
доцент кафедри початкової освіти
Миколаївського національного
університету ім. В.О. Сухомлинського

А.А. Тимченко

ВИБРАННИЙ ПІДПИС
Тимченко А.А.
ЗАСВІДЧУЮ
Член відділу кадрів МНУ
імені В.О. Сухомлинського
Дата 15.05.2017